

Pejlemærker december 2018

Pejlemærker for dansk økonomi, december 2018

Udarbejdet af
Benn Gandløse Vestergaard
Cheføkonom

Færdig redigeret: 20. december 2018
Sagsnummer: 2018-640, 51695

Opsvinget har bidt sig fast...

Opsvinget fører til moderat reallønsfremgang

Opsvinget har nu bidt sig fast. Det tegner til, at opsvinget er robust i både Danmark, såvel som i udlandet. Det giver anledning til at forvente en moderat reallønsfremgang frem mod 2020.

... stigende efterspørgsel

De forbedrede konjunkturer betyder, at vi vil se en stigende efterspørgsel på arbejdskraft. Den øgede efterspørgsel på arbejdskraft fører til en forventning om, at den nominelle lønstigningstakt vokser fra omkring 2½ pct. i 2018 til godt 3¼ pct. i 2020, jf. tabel 1.

Tabel 1. Løn- og prisskøn for 2017-2020

		ØIM	NB	DØRS	LO
		--- pct. vis stigning ---			
Nominel timeløn, pct.	2017	2,1	2,1	2,1	2,1
	2018	2,5	2,5	2,4	2,5
	2019	2,8	3,0	2,9	2,7
	2020	3,0	3,3	3,2	2,8
Forbrugerpriser, pct.	2017	1,1	1,1	1,1	1,1
	2018	0,9	0,8	0,8	0,9
	2019	1,5	1,4	1,8	1,6
	2020	1,8	1,6	1,9	1,8
Reallønsudvikling, pct.	2017	1,0	1,0	1,0	1,1
	2018	1,6	1,7	1,6	1,6
	2019	1,3	1,6	1,1	1,1
	2020	1,2	1,7	1,3	1,0

Kilde: DØRS: Dansk Økonomi, efterår 2018, NB: Prognose, september 2018, ØIM: Økonomisk Redegørelse, december 2018 samt LO: Økonomiske Prognose, november 2018.

Inflationen tager til ...

I takt med at den økonomiske aktivitet øges, forventes det, at inflationen også tager til. Det skønnes, at inflationen vil stige fra det nuværende lave niveau lige under 2 pct. frem mod 2020.

... moderat reallønsfremgang

Derfor forventes en pæn reallønsfremgang til lønmodtagerne i de kommende år, som vil ligge på mellem 1¼ - 1¾ om året frem mod 2020. Således skønnes en samlet reallønsfremgang i perioden på mellem 3,7 pct. og 5 pct. frem mod 2020.

BNP-vækst omkring 2 pct.

Prognoser for dansk økonomi: Opsvinget har bidt sig fast

De makroøkonomiske prognoser skønner, at væksten i prognoseårene vil ligge omkring 2 pct. Det understreger, at dansk økonomi, ligesom resten af verdensøkonomien, nu er ude af krisens skygge, og at opsvinget har bidt sig fast. Bilagstabellen giver et overblik over prognoserne frem mod 2020.

Den gunstige udvikling tilskrives flere forhold.

Gunstig verdens- økonomi

... usikkerheden
tager til

For det første forventes fortsat en gunstig udvikling i verdensøkonomien til gavn for danske virksomheders afsætningsmuligheder. Udviklingen er dog omgærdet af usikkerhed grundet den seneste udvikling på de finansielle markeder, BREXIT, den finanspolitiske situation i Italien samt den fortsatte risiko for eskalerende handelskrige. Dertil kommer, at de massive kvantitative lempelser, der blev gennemført af ECB under finanskrisen, efter planerne skal tilbagerulles i de kommende år. Isoleret set, kan det i slutningen af prognoseperioden føre til rentestigninger. På den baggrund er de seneste internationale prognoser blevet nedjusteret, hvilket afspejler en tiltagende usikkerhed omkring den økonomiske udvikling.

Øget indenlandsk efterspørgsel

For det andet, at den indenlandske efterspørgsel tager til. Stigningen i den indenlandske aktivitet skyldes flere forhold. Det skønnes, at virksomhedernes forbedrede afsætningsmuligheder øger deres optimisme, og derfor forventes det, at erhvervsinvesteringerne vil stige i prognoseperioden. Den gunstige udvikling på boligmarkedet forventes at fortsætte, om end boligmarkedet i de store byer, navnlig lejlighedsmarkedet i København, ser ud til at være toppet. Den økonomiske vækst indebærer også, at husholdningernes økonomiske situation forbedres, hvilket isoleret set vil øge det private forbrug.

50-75.000 nye jobs frem mod 2020

Den gunstige økonomiske udvikling forventes også at smitte af på arbejdsmarkedet. Prognosemagerne skønner, at der i 2019 og 2020 vil blive skabt mellem 50.000 – 75.000 nye jobs. Det er primært i den private sektor, der skabes nye job, mens udviklingen i den offentlige beskæftigelse mere eller mindre vil stå stille. Det sidste skal ses i lyset af et beskeden finanspolitisk råderum i de kommende år, hvorfor der alene vil være plads til en afdæmpet vækst i den offentlige sektor.

Arbejdsstyrken vokser

I prognoseperioden er der udsigt til, at arbejdsudbuddet øges markant som følge af tilbagetrækningsaftalerne. Det betyder, at den øgede beskæftigelse hovedsageligt realiseres gennem en udvidelse af arbejdsstyrken, og i mindre grad gennem faldende arbejdsløshed. Udvidelsen af arbejdsstyrken gør det muligt fremadrettet at øge beskæftigelsen.

Moderat realløns- fremgang

Prognoserne peger også på, at den nominelle lønudvikling tager til, og der vil være udsigt til en moderat reallønsfremgang i de kommende år. Det skønnes, at reallønsudviklingen vil ligge omkring den underliggende produktivitetsudvikling, og dermed er der ikke tegn på en generel mangel på arbejdskraft.

Begrænset man- gel på arbejds- kraft

Til trods for, at der ikke er tegn på en generel mangel på arbejdskraft, så er efterspørgslen efter arbejdskraft taget til i de senere år, hvorfor jobomsætning og antallet af ledige stillinger er vokset. I øjeblikket er der således tegn på mangel på højt kvalificeret og specialiseret arbejdskraft, som fx ingeniører, læger og økonomer blandt de akademiske faggrupper. Blandt

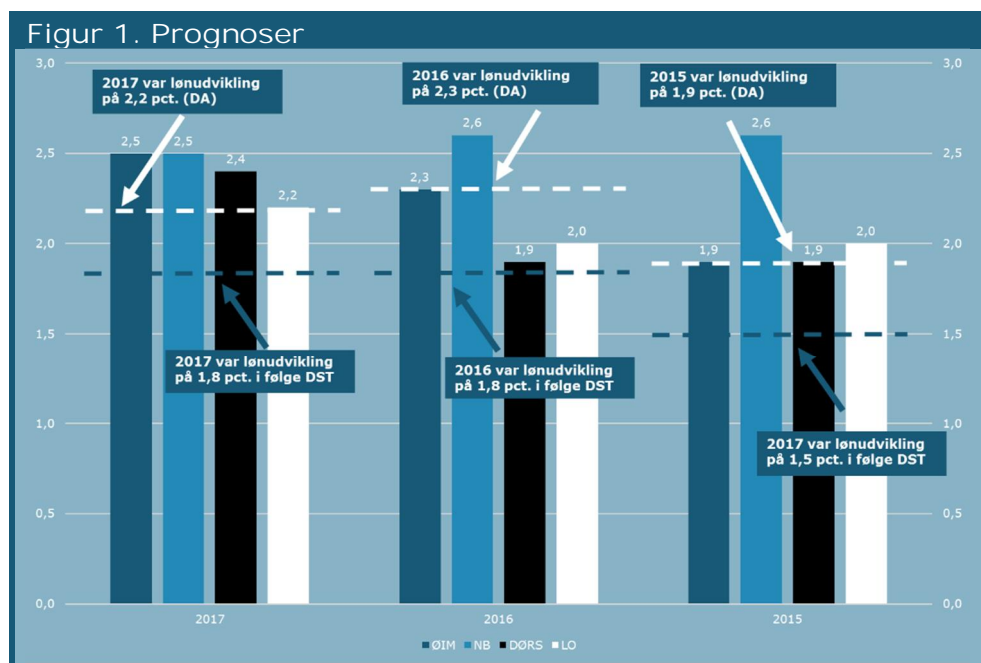
de øvrige tekniske faggrupper kan også nævnes, at der er mangel på fx elektrikere, maskinmestre og industriteknikere. Det vil sige, at der i øjeblikket er tale om en begrænset mangel på arbejdskraft, der dog kan skabe flaskehalse, og derved brede sig til resten af arbejdsmarkedet. Det er dog ikke den aktuelle udsigt, og dermed vurderes det, at risikoen for overophedning fortsat er begrænset.

Skader næppe konkurrenceevne

Om end det ventes, at lønstigningstakten vil tage til i de kommende år, skønnes dette isoleret set ikke at udfordre lønkonkurrenceevnen, og virksomhedernes eksportmuligheder eller udviklingen på arbejdsmarkedet, som flere arbejdsgivere (DA, DE og DI) er bekymrede for. Det skal ses i lyset af, at reallønsudviklingen og produktivitetsudviklingen i grove træk vil følges ad. Dertil kommer, at lønudviklingen i Danmark – korrigeret for produktivitetsudviklingen – i grove træk vil flugte udviklingen på eksportmarkederne.

Prognoserne ligger tæt på lønudviklingen i DA's lønstatistik

Holdes lønprognoserne for 2015, 2016 og 2017 op mod den observerede lønudvikling i hhv. DA's strukturlønstatistik og Danmarks Statistiks strukturlønstatistik, så ligger prognoserne tæt på den udvikling, som ses i DA's lønstatistik, der dækker ca. 40 pct. af arbejdsmarkedet, jf. figur 1.

Anm.: Figuren sammenholder lønprognoser fra hhv. Økonomi- og Indenrigsministeriet, Nationalbanken, Det Økonomiske Råds sekretariat og LO med den observerede lønudvikling i hhv. DA's og Danmarks Statistisk lønregister for 2015, 16 og 17.
 Kilde: Danmarks Statistik, DA, LO, Nationalbanken, DØRS og ØIM.

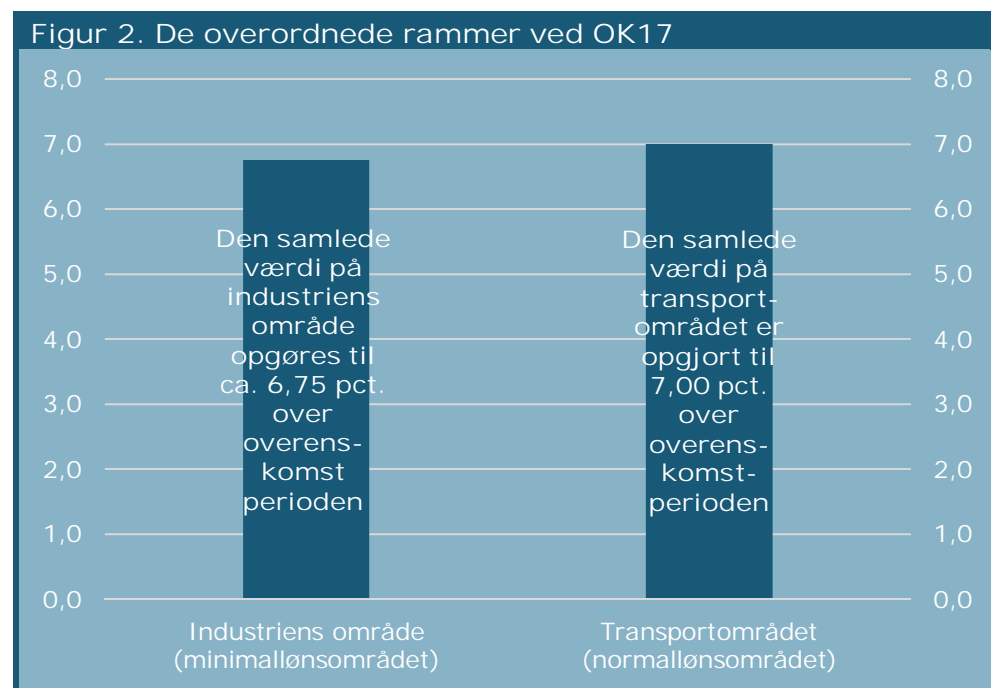
Prognoserne rammer over Danmarks Statistiks lønindeks

Prognoserne tenderer til at overvurdere lønudviklingen i Danmarks Statistiks (implicite) lønindeks med ca. 0,4 – 0,5 pct. om året. Det skal her nævnes, at prognoserne tager afsæt i DA's lønstatistik, og ikke DST's

lønstatistik, og der er en række betydelige forskelle mellem disse statistikker. For det første er DST (implicitte) lønindeks opgjort summarisk, hvorimod DA's lønindeks er opgjort ud fra "homogene" grupper. Hermed menes grupper, der både i start- og sluttidspunktet har en ensartet sammensætning ud fra en række kriterier, som fx arbejdsfunktion og arbejdssted.

De overordnede økonomiske rammer ved OK17

Ved de private overenskomstforhandlinger i 2017 blev der opnået enighed om økonomiske rammer i omegnen af 7 pct. Det vil sige, at på industriens område (minimalløns område) har LO beregnet værdien til i omegnen af 6,75 pct. På Transportområdet (normalløn) blev værdien beregnet til ca. 7 pct., jf. figur 2.

Kilde: LO.

En del af den økonomiske ramme var en fordobling af fritvalgsordningen, der udvides fra 2 pct. af lønnen til 4 pct. af lønnen gennem overenskomstperioden. Dertil blev seniorordningerne udvidet markant.

Bilag 1: Prognoseoversigt for dansk økonomi		ØIM	NB	DØR	LO
		--- pct. vis stigning ---			
Privat forbrug	2017	1,5	2,1	-	-
	2018	2,3	1,9	2,5	1,6
	2019	2,2	1,8	2,6	2,1
	2020	-	1,7	2,9	2,0
Offentligt forbrug	2017	1,2	1,1	-	-
	2018	0,5	1,0	1,0	1,0
	2019	0,3	0,8	0,8	0,3
	2020	-	0,8	0,5	0,3
Offentlige investeringer	2017	-5,8	-4,5	-	-
	2018	0,5	-1,1	2,0	0,5
	2019	0,3	0,2	2,0	-0,1
	2020	-	0,5	-1,7	3,4
Boliginvesteringer	2017	6,2	4,8	-	-
	2018	6	4,2	11,2	4,4
	2019	5,4	3,8	2,0	4,6
	2020	-	4,0	0,1	3,4
Erhvervsinvesteringer	2017	6,6	3,9	-	-
	2018	4,9	3,6	8,7	5,2
	2019	5	4,7	0,7	4,8
	2020	-	4,9	3,0	4,2
Lagerinvesteringer (pct. af BNP)	2017	0,1	0,1	-	-
	2018	0,0	0,0	-0,1	0,0
	2019	0,0	0,0	0,2	0,0
	2020	-	0,0	0,0	0,0
Eksport af varer og tjenester	2017	4,4	4,6	-	-
	2018	3,0	2,1	-0,5	2,4
	2019	2,0	2,7	4,2	3,3
	2020	-	2,9	4,1	3,1
Import af varer og tjenester	2017	4,1	4,1	-	-
	2018	3,8	2,5	3,0	3,4
	2019	4,0	3,8	3,6	3,2
	2020	-	3,9	4,1	3,0
BNP	2017	2,2	2,1	2,3	2,2
	2018	1,9	1,9	1,3	1,5
	2019	1,7	1,8	2,4	2,1
	2020	-	1,7	2,1	2,0
Faktisk offentlig saldo	2017	1,0	0,5	1,2	-
	2018	-0,5	-0,9	-0,3	-0,2
	2019	-0,5	-1	0,0	-0,2
	2020	-	-0,6	-0,1	0,0
Strukturel offentlig saldo	2017	-0,1	-	-0,5	-
	2018	-0,2	-	-0,5	-
	2019	-0,1	-	-0,2	-
	2020	-	-	-0,2	-
Betalingsbalancen	2017	7,8	7,5	8,0	-
	2018	7,3	7,7	5,3	7,2
	2019	7	7,3	5,5	7
	2020	-	6,8	5,2	6,7

		ØIM	NB	DØR	LO
		--- Niveau, 1000 personer ---			
Bruttoledighed (årsgen- nemsnit)	2017	116	117	-	117
	2018	109	109	-	111
	2019	106	102	-	106
	2020	-	97	-	108
Beskæftigelse (inkl. or- lov, undtagen for DØRS)	2017	2921	2923	-	2921
	2018	2962	2963	-	2961
	2019	2989	2989	-	2989
	2020	-	3008	-	2983
Arbejdsstyrke, i alt	2017	3031	-	-	3013
	2018	3065	-	-	3050
	2019	3088	-	-	3074
	2020	-	-	-	3094

Kilde: DØR: Dansk Økonomi, efterår 2018, NB: Prognose, marts 2018, ØIM: Økonomisk Redegørelse (Økonomi- og Indenrigsministeriet, maj 2018), LO: prognose, maj 2018.